

Bohoslužby v Zábřeze 26.června 2016

Lk 9,51-62

Milé sestry, milí bratři, jak tak Ježíš působil, rostla jeho známost i vážnost. Lidé tušili, že ten Ježíš je výjimečný a je potřeba ho mít v úctě. Uvědomovali si to také jeho učedníci. I je samotné to pozvedalo v očích jejich i okolí. Sami cítili, že uctýhodnost Ježíšova dopadá i na ně. Ježíš to zajisté vnímal, jeho myšlenky však nebyli upnuty k pozemské úctě, ale k cestě do Jeruzaléma. Tak se mělo teprve ukázat, kým Ježíš je. Proto zde čteme, že jeho mysl byla upnuta k Jeruzalému.

Ježíš se na své cestě nevyhýbal ani oblasti, kterou ostatní obyvatelé Judska moc rádi neměli. Jednalo se o Samřasko. Samařané se cítili být také Božím lidem. Nebyli však pokrevními potomky Abrahama a proto je Izraelité neměli rádi. Vzájemně se nevyhledávali. Ježíš se jich nestranil, proto neměl problém zůstat v jedné z jejich vesnic. Reakce z této vesnice ale musela být studenou sprchou. Nepřijali ho, protože byl na cestě do Jeruzaléma. Učedníci to vnímali jako potupu. A jak už to bývá, rostla v nich touha po pomstě. Taková potupa Božího Syna se nemůže nechat jen tak bez odpovědi. Zde se projevila vážnost nejen Ježíšova, ale také jeho učedníků. Odmítli zde Ježíše přijmout, ať se tedy projeví Boží hněv.

Je to pozoruhodný příběh. Vždyť mluví i o nás. Jsme učedníky a Ježíše máme ve vážnosti, stejně tak jako jeho dílo. Cítíme, že tím roste vážnost i nás samotných. Zároveň ale narážíme na nepřijetí, někdy i docela urážlivé. Právě jako ti učedníci v samařské vesnici. A v člověku to potom začíná pění. Rád by dokázal, že ten druhý překročil určitou mez slušnosti. Rádi bychom už zde na zemi všem těm posměvačům ukázali, že se mýlí, že toho budou litovat. Přece by bylo spravedlivé dát průchod Božímu hněvu. Jenže Ježíš učedníky, stejně jako nás zaráží s ukazuje ke svému dílu. Před tou vesnicí učedníky kárá a říká, že nevědí, jakého jsou Ducha. Co by naplnění jejich pomsty vlastně znamenalo? Co by to vydalo za signál do celého světa? Kde nebude Ježíš přijat, přijde Boží hněv. To je tak trochu, jak lidově říká, nůž na krku. A s Ježíšovým působením to má pramálo společného. Takovým jednáním zmizí svoboda se rozhodnout. Jestliže začnou všichni Ježíše přijímat, protože se bojí jeho hněvu, pak je celé Boží dílo ztraceno. Můžeme samozřejmě cítit určitou hrdost, když nás lidé budou přijímat, dávat najevo svou úctu. Ale má to skutečně svou hodnotu, když se všechno bude dít pod tíhou strachu rozhodnout se jinak? To už tu přeci v mnoha podobách bylo. Buď vzdáš povinnou úctu, nebo se ti zle povede. Člověka nad tím už jen napadá, jak on to ten Ježíš vlastně dělal, že nemusel nikoho nutit a přesto šly davy za ním, měli ho v úctě?

Učedníci se ve svém hněvu odvolávají na proroka Eliáše, kterého chtěl král zatknout. Když mu vojáci nevzdali úctu, ale rozkázali, ať jde s nimi, sestoupil oheň a spálil je. Hned bylo vidět, že takto se s Božím prorokem nejedná. Jenže projev Božího hněvu je něco, co k Ježíši přeci nepatří. Zvěst Ježíšova mluví o Božím laskavém přijetí. Mluví o milosti, se kterou se k člověku sklání, o lásce, která je trpělivá. V Ježíši Kristu je člověk přesvědčován Boží láskou, aby se k Bohu obrátil a měl ho v úctě. Jen taková úcta je základem vztahu. Z ní se dá dále rozvíjen respekt k přikázáním a směrůvkám, které Bůh dává. Jen tak může dojít ke smíření. Držení poslušnosti násilím je pak stále jádro možné vzpoury proti Bohu a tím i dalšímu odcizení vůči sobě navzájem. Proto Ježíš učedníky v tuto chvíli kárá a volí jinou cestu než oheň z nebe. Zřetelněji to bude viditelné později na Golgotě, kdy Ježíš v pokoře podstoupí smrt než aby svolal legie andělů a zachránil se před utrpením.

Událostí u samařské vesnice dává Ježíš najevo svým učedníkům i to, co to znamená jej následovat. Je zde patrný ten důraz na svobodě rozhodnutí. Projevuje se to pak i na setkání se zájemci o to stát se následovníky Ježíšovými. Když přichází ten první, Ježíš mu dává na vybranou, aby si to ještě rozmyslel. Ten žadatel vypadá docela odhodlaně. Budu tě následovat, kamkoliv půjdeš. To je docela dobré. Ale uvážil, co to znamená? Právě to připomíná Ježíš ve své odpovědi. Syn člověka nemá kde sklonit hlavu. Je stále na cestě, nemá domov, nemá školu, nemá nic. Nemusel by mu to říkat. Vždyť je to přece úžasné mít následovníka. To přeci známe. Jsme rádi, když má někdo zájem stát se učedníkem, má zájem o nějaký kontakt s církví. Proto mu neřekneme, že to má také svá úskalí. Není to jen jít občas někam na výlet, někam někdy přijít. Ono to znamená spíše změnit způsob života, počítat s tím, že najednou nebude mít člověk pevnou půdu pod nohama, ale bude závislý jen na Boží dobrotivosti. Bude následovníkem i za této situace? Možná bychom to na Ježíšově místě moc nerozpítvávali. Na druhou stranu právě toto přispívá ale ke svobodnému rozhodnutí. Bůh před člověkem nechce skrývat, že to rozhodnutí k následování má i svou druhou tvář. Není to jen výsluní Ježíšovy slávy, je to i stín různých překážek a obětí. Nepodání úplných informací přece také činí rozhodování nesvobodným. Proto Ježíš upozorňuje zájemce, že být jeho následovníkem může také znamenat nemít střechu nad hlavou, nemít domov v tom pojetí, na které byl zvyklý.

Druhé dva případy tento Ježíšův důraz na rozhodnutí ještě doplňují o další ne zrovna lákavý rozměr. Pochování otce či rozloučení se svou rodinou do jisté míry souvisejí s tím, že Syn člověka nemá, kam by hlavu složil. Jde o vstup do nových podmínek, rozloučení se svým dosavadním životem. Obojí přitom patří k tomu, co by bylo možné či dokonce žádoucí v souvislosti s příběhy Starého zákona. Elišovi Eliáš přeci dovolí se rozloučit, povinnost pohřbít otce vychází zase ze Zákona a patří k úctě vůči rodičům. Proč to tedy Ježíš považuje u jeho povolání za problematické? Ono jde o naléhavost Ježíšova volání. To je další stránka následování. Je třeba se rozhodnout hned. Nelze se zdržovat, vracet. S tím měli učedníci svoji zkušenost. Jakmile je Ježíš zavolal, šli. Zanechali všeho, nikam se nevraceli, nic si nebrali. Zde tomu tedy musejí rozumět.

Neprojevení poslední úcty zemřelému otci se zdá být jistě kruté. Vždyť to přece patří k našemu životu. Avšak Ježíš zde praví o mrtvých pochovávajících své mrtvé. Jeho povolání je cesta života. Pohřbívání mrtvých je sice projevem úcty, na druhou stranu je to uznání vlády smrti nad člověkem. Proto Ježíš tomu člověku říká, aby šel a zvěstoval Boží království. Je to vybočení z řádu tohoto světa, překonání hranice smrti vzkříšením. V Ježíši je život, tak by nás nemělo nic, co patří smrti zastavovat na cestě k němu. Jde tak o jisté překonání Zákona. Zákon, ze kterého čerpal onen člověk povinnost pohřbít mrtvého, je naplněn v Ježíši Kristu a osvobozuje tak člověka od mnoha jeho pout, včetně toho, že patříme smrti.

Člověk chtějící se napřed rozloučit s rodinou, či doslova se svým domem, by se mohl odvolat na Eliáše. Avšak zde je jeden rozdíl. Tento člověk přišel sám. Jakoby tedy říkal, jsem rozhodnut tě následovat, ale ještě ne hned. Dej mi čas se na to přichystat. To je zvláštní. Pokud je rozhodnut, mělo by to být jednoznačné. Nelze si ještě klást podmínky, že tehdy a tehdy se stanu učedníkem, budu Ježíše následovat, když se splní tahle a tahle podmínka. Ježíš reaguje podobenstvím o ruce na pluhu a dívání zpět. To se dá pochopit zkrátka tak, že se člověk stále dívá na to co bylo, vrací se k tomu, co stejně nemůže ovlivnit. Když to zoral křivě, stejně s tím nic neudělá. To platí i o lidském životě. Pokud udělal nějaké chyby, není řešením se k nim stále vracet, ale dívat se dopředu, kde je možnost s nimi něco dělat. Minulost se dá napravit jen tím, že se člověk upne k tomu, který je před ním. Proto Ježíš nechce, aby se jeho učedníci vraceli k tomu, co tvoří jejich minulý život. Naděje je v tom, co přichází a k čemu Ježíš zve.

Je tedy před každým z jeho učedníků, před každým z nás, svobodná volba. Víme, do čeho jdeme, víme, co znamená být učedníkem. A je dobré si to uvědomit i ve vztahu k těm, ke kterým nás Ježíš posílá. Pozvání nemá být ultimativní, ale svědecké. Nezveme k přijetí Ježíše z pozice mocné autority, ale z pozice svědků, kteří již toto pozvání přijali. Jsme svědky toho, že Bůh i naše životy proměnil svou láskou, zaslíbením naděje, nikoliv tedy hněvem a hrozbou trestu. A získal nás také svou upřímností, láskou, která nezakrývá ani ty nepříjemné skutečnosti. Neuvěřili jsme tak klamu, nepodlehli lákavému pozlátku, ale poznali jsme pravdu. Proto ji nemůžeme zamlčovat, i když je někdy na lidský život náročná. Ale vždy při každém rozhodování máme před očima, že Bůh v Ježíši Kristu nám daroval vše, dal nám i sám sebe. Jak tedy my bychom měli bránit tomu, dát sami sebe jemu, abychom tak nejen poznali a přijali jeho lásku, ale stali se součástí jeho díla obnovy tohoto stvoření.

Pane Ježíši, zveš nás na cestu za tebou. Dáváš nám poznávat její slávu i úskalí. Dej nám odvahu hledat sílu k překonání toho, co nám brání tvé poznání přijmout, a pokoru k tomu být druhým svědky tvé laskavosti a tichosti.

Neděle 26.června 2016

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Středa, 21 Zář 2016 08:49 -

Amen.